

**Տ. ԱՐՇԱԿ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆԻ ՔԱՐՈԶԸ՝
ԽՈՍՎԱԾ Ս. ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՄԱՅՐ ՍԱՃԱՐՈՒՄ
ՄԱՏՈՒՑՎԱԾ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ**

(9 հուլիսի 2006 թ.)

Սիրելի հավատացյալ քույրեր և եղբայրներ,

Այսօր Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի նվիրական կամարների ներքո հոգևոր և աշխարհական քույրերով և եղբայրներով համախմբվել ենք՝ աղոթակցելու միմյանց Սուրբ Պատարագի Սրբազան արարողության ընթացքին և նաև ապրելու հիշատակներով այս Սուրբ տաճարի, այս Սուրբ հաստատության, պայծառության տեսիլքով ապրած նվիրյալների՝ Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի և տեր և տիկին Ալեք և Մարի Մանուկյանների: Անձեր, ովքեր իրենց կյանքը մատաղ արեցին մեր ժողովրդին, մեր Եկեղեցուն, տենչալով մեր Եկեղեցու և մեր ազգի երջանկությունը, պայծառությունը և բարօրությունը: Ավելի դիպուկ խոսք ես չեմ կարող գտնել բնորոշելու համար իրենց անձերը, քան այն, ինչ որ ընտրեց հենց ինք՝ Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց կաթողիկոս:

1996 թ.: Սգում էր համայն հայությունը. մեծ բարեգործների շառավղից կյանքին հրաժեշտ էր տվել Ալեք Մանուկյանը, և այս առիթով Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնից ժամանած պատվիրակությունը՝ երջանկահիշատակ Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի գլխավորությամբ, մեկնեց իր մխիթարությունը, իր աղոթքները, իր սփոփանքը բերելու Մանուկյան ողջ ընտանիքին և հավատավոր բարեպաշտ զավակներին: Եվ այս առիթով, կարծես թե մարգարեանալով, նաև իր իսկ մահվան մասին Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը հետևյալ բնորոշումը կատարեց. «Ո՛վ ազնվագարմ Ալեք Մանուկյան, քո այս մահվան օրը մեր մտածումները ուղղվում են ոչ թե քո մահվանը, այլ քո կյանքին»:

Իրապես, երկու նվիրյալ զավակներ Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու, երկու նվիրյալներ այսօր իրենց հիշատակով մեզ ոչ թե մղում են խորհրդածելու, ոչ թե մղում են խորհելու իրենց մահվան մասին, այլ ավելի՝ իրենց կյանքի մասին: Խորհել են տալիս, որ մարդու կյանքը չի չափվում միայն այն ժամանակահատվածով, որչափ ինքը ապրել է այս երկրի վրա, այլ չափվում է այն գործով, ինչ որ ինքը կատարեց իր երկրի համար, իր ժողովրդի համար և, առհասարակ, մարդկության համար:

Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս. Հինգ տարիներ եղան երջանկահիշատակ Հայրապետի գահակալության տարիները, հինգ տարիներ, սակայն բազում ճանապարհներ, բազում արձանագրած հաջողություններ եկեղեցականների պատրաստության մարզում, եկեղեցաշինության մեջ, հինգ տարիներ, սակայն շոշափելի հաջողություններ հրատարակչական մարզում, և կարծես հանգուցյալ Հայրապետը մեղրահոս մի խոսք եղավ և մի նշխար եղավ, որ բաշխվեց մշտապես իր ժողովրդին, և այս հինգ տարիների ընթացքին իրապես ժամանակով չչափվող մի գործունեություն ծավալեց և այդ իր գործը գնահատանքը եղավ նաև իր անձի: Տիար Ալեք Մանուկյան: Դժվար է խոսել մի անձի մասին, ով իր բազմաբեղուն գործունեությամբ նվաճել է ոչ

միայն Հայաստանը, այլև Սփյուռքի ընդարձակ տարածքը: Մի դիպուկ արտահայտությամբ Հայ Բարեգործական Ընդհանուր Միությունը կառավարությունն էր հռչակված ընդհանուր Սփյուռքի, և երկար տարիներ Ալեք Մանուկյանը եղավ այդ կառավարության վարչապետը, եղավ այդ կառավարության ղեկավարը՝ շարունակելով ավանդները իր վաստակաշատ երախտավոր նախնիների: Նրա հիշատակները սփռված են ոչ միայն Սփյուռքում, այլև առատորեն Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում: Առաջին փողոցներից մեկը, որ վերակոչվեց Երրորդ Հանրապետության տարիներին, եղավ Ալեք Մանուկյանի անվան փողոցը: Ալեք Մանուկյանի անվամբ և օրինակով սերունդներ պիտի դաստիարակվեն: Ազգային հերոսներից առաջինը եղավ տիար Ալեք Մանուկյանը:

Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի տարածքում խոսում են իր արարումները, քարերը և գործերն են աղաղակում, կլինի գանձատունը՝ 1982 թվականին հիմնադրված և կառուցված երջանկահիշատակ Վազգեն Վեհափառի գահակալության շրջանին, կլինի Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի Մայր Տաճարը, որտեղ որ Մանուկյան գերդաստանի՝ Ալեք և Մարի Մանուկյան գերդաստանի հարուստ ավանդները շարունակեցին իրենց ժառանգներ, և շարունակեցին նաև գործը, նվիրական գործը Գալուստ Գյուլպենկյանի, որ դրանից առաջ հովանավորել էր նորոգությունը Էջմիածնի Մայր Տաճարի:

Ահա նվիրական այս հիշատակներով է, որ ապրում ենք մենք այսօր, մշտապես մեր հոգիներում, մեր մտքերում կրելով երջանկահիշատակ մեր Հայրապետի՝ Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց Հայրապետի ոգին, իր հիշատակները, հոգելույս Ալեք և Մարի Մանուկյանների լույս հիշատակը: Այսօր մենք համախմբվել ենք այստեղ Ամենայն Հայոց Գարեգին Բ Վեհափառ Հայրապետի բարձր հովանու ներքո, Նորին Սրբության տնօրինությամբ կատարելու հոգեհանգստյան արարողությունը այս գույգ նվիրյալների՝ Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի և տեր և տիկին Ալեք և Մարի Մանուկյանների լույս հիշատակները վերստին վերարծարծելու մեր հոգիներում և հոգեհանգստյան պաշտոն մատուցելու ի հանգիստ իրենց հոգիներին: Այս առիթով ողջունում ենք իրենց հիշատակները մեզ հետ վերապրելու եկած իրենց հարազատներին՝ Սարգսյան ընտանիքին, հանձին Եսթեր Սարգսյանի և իրենց մերձավորների, Մանուկյան գերդաստանի՝ հանձին տիկին Լուիզ Միմոն Մանուկյանի և իր ընտանիքի անդամների ու մերձավորների, ողջունելու նրանց Վեհափառ Հայրապետի անունով և հայցելու Տիրոջ մխիթարությունը մեզ հետ նաև իրենց, որպեսզի ապրենք, ապրենք այս նվիրյալների հիշատակներով, մեր հոգիներում և մեր մտքերում կրենք իրենց լույս հիշատակը, աշխատենք, ջանանք կյանքի կոչել այն տեսիլները, ինչ որ չհասցրին անել իրենք իրենց երկրավոր կյանքի ընթացքին:

Թող Աստված օրհնի իրենց լույս հիշատակը և մեզ գորացնի նրանց հիշատակներով: Այժմ և հավիտյանս հավիտենից, Ամեն: